

1.1.2010

Ärende Anvisningar för tillvägagångssättet i ärenden som gäller titlar

Befogenhet: 12 § i reglementet för statsrådet (262/2003), 1 § 16 punkten i statsrådets förordning om statsrådets kansli (393/2007), lagen om offentlig belöning (1215/1999), Republikens presidents förordning om titlar (381/2000) och lagen om skatt för titlar (1388/2001)

Tillämpningsområde: titelärenden som faller inom området för statsrådets kanslis befogenheter

I kraft: Anvisningarna är i kraft fr.o.m. den 1 januari 2010 tills vidare. Dessa anvisningar ersätter anvisningarna från den 11 april 2002 jämte ändringar.

1 Allmänt

Enligt lagen om offentlig belöning (1215/1999) kan genom förordning som utfärdas av republikens president bestämmas om titlar samt om villkoren för förlänande och återtagande. I Republikens presidents förordning om titlar (381/2000) föreskrivs om de allmänna förutsättningarna för förlänande och återtagande av titlar samt om titelnämnden.

En titel är en offentlig belöning till en medborgare som gjort en insats för samhället. Enligt lagen fattar republikens president beslut i ärenden som gäller enskilda titlar, om det inte har föreskrivits att någon annan myndighet ska fatta beslutet. En titel är inte förenad med en faktisk tjänst och medför inga sådana rättigheter eller skyldigheter som annars följer med motsvarande tjänstegrad.

Det finns ungefär hundra titlar. En föreslagen titel ska, i mån av möjlighet, återspegla personens livsverk. Vilken titel som kommer i fråga beror på många olika faktorer. Exempel på detta är titlar som hänför sig till affärlivet (bl.a. bergsråd, kommerseråd, industriråd, ekonomieråd, ekonomiedirektör). I fråga om dessa titlar har storleken på det företag som personen leder eller äger ofta avgörande betydelse.

I princip finns det inga begränsningar i fråga om hur många titlar som kan förlänas. Enligt 3 § 3 mom. i titelförordningen kan arkiatertiteln innehas av endast en person åt gången. Sockenrådstiteln kan innehas endast av en person i kommunen åt gången, medan däremot ingen begränsning gäller i fråga om t.ex. antalet kommunalråd i en kommun.

2 Förutsättningar för beviljandet av titlar

En allmän förutsättning är enligt 3 § 1 mom. i titelförordningen att den som förlänas en titel är väl ansedd och oförvitlig. Eftersom en titel enligt lag är en offentlig belöning, har det av hävd ansetts att den som förlänas en titel ska ha lyckats exceptionellt väl i sitt arbete eller sin tjänstemannagärning. Dessutom förutsätts det att personen i fråga har samhälleliga meriter. Dessa kan vara statliga eller kommunala eller ha anknytning till personens verksamhet inom t.ex. organisationer, frivilligt arbete eller kyrkan.

I lagstiftningen om titlar nämns inga åldersgränser. Titlar har emellertid i allmänhet endast förlänats personer som har fyllt 50 år. I fråga om en övre åldersgräns finns ingen vedertagen praxis. Titlar har huvudsakligen förlänats personer som ännu är aktiva inom arbetslivet eller inom någon annan verksamhet, men titlar har också förlänats personer som efter ett långt och förtjänstfullt livsverk börjat dra sig tillbaka eller redan har gått i pension.

Om en person i fråga under de senaste fem åren har förlänats Frihetskorset, Finlands vita ros eller Finlands lejons orden eller någon annan av de titlar som förlänas av presidenten, har en annan titel i allmänhet inte beviljats. Man har också försökt undvika att förläna titlar i samband med bemarkedsgärdar (t.ex. 50- eller 60-årsdag), eftersom man velat betona att titlarna förlänas på basis av meriter.

3 Framställningar

Ärenden som gäller ansökan om förläning av en titel ska enligt 4 § i titelförordningen göras genom en skriftlig framställning, som riktas till republikens president. Framställningen kan göras av enskilda personer, sammanslutningar eller båda tillsammans. När det gäller kommunernas framställningar bör det anses vara tillräckligt att enbart kommunen har gjort framställningen. Enligt 3 § 2 mom. i titelförordningen kan ingen föreslå sig själv som mottagare av en titel. De som gör en framställning bör på förhand försäkra sig om att den berörda personen är medveten om framställningen.

Den skriftliga framställningen ska innehålla en kort och koncis motivering. Initiativtagarna ska underteckna framställningen. I samband med undertecknandet ska namnförtydligande och den undertecknande personens ställning inom en eventuell sammanslutning anges.

Till framställningen ska fogas de dokument som avses i 4 § i titelförordningen (på finska eller svenska):

- en så noggrann och detaljerad meritförteckning som möjligt eller ett matrikelutdrag, av vilket framgår personens fullständiga namn, födelsedatum, studier, huvudsysslor samt bisysslor och förtroendeuppdrag (en utredning om tjänsteförhållanden, arbetsförhållanden eller anställningsförhållanden av annat slag) jämte tidpunkterna för dessa,
- i fråga om föreningar och sammanslutningar ett utdrag ur eller en styrkt kopia av de beslutsprotokoll som hänför sig till framställningen,
- en förbindelse att betala skatten för titeln, en separat förbindelse eller ett omnämnande i samband med motiveringarna. Om förbindelsen ges av privatpersoner ska undertecknarna vara minst två till antalet,

- kontaktinformation, dvs. uppgifter om adress, fax, e-post och telefonnummer gällande den som gör framställningen eller dennes kontaktperson och den som föreslås bli förlänad en titel, och
- den föreslagna personens samtycke till behandlingen av en titelframställning.

Till den person som föreslås för en titel sänder statsrådets kansli (SRK) ett skriftligt meddelande om att en titelframställning är anhängig och att detta innebär att personens oförvitlighet kan kontrolleras. I lagen om ändring av straffregisterlagen (1093/1999), som trädde i kraft den 1 januari 2000, förutsätts att myndigheten meddelar en person att hans eller hennes uppgifter kan kontrolleras via straffregistret. Samtidigt meddelar SRK att beslutet i titelärendet blir offentligt direkt efter föredragningen för republikens president (se punkten Offentlighet).

Vid behov framförs en önskan om vilket språk (finska/svenska) som ska användas i det öppna brev som republikens president eventuellt utfärdar, om språket ska vara ett annat än språket i framställningen.

På grund av den förhållandevis omfattande och tidskrävande remissbehandlingen kan behandlingstiden t.o.m. vara upp till nio månader. Titelframställningar behandlas i allmänhet två gånger om året i titelnämnden. Om man t.ex. vill att framställningen ska hinna i tid till vårens behandling lönar det sig att skicka in den senast redan i december året innan, och till höstens behandling på motsvarande sätt senast i juni.

Framställningar jämte bilagor kan lämnas in till statsrådets registratorskontor, Riddaregatan 2 B, Helsingfors, eller skickas per post under adressen:

Statsrådets kansli, titelärenden
PB 23
00023 STATSRÅDET

4 E-blankett

I stället för att göra en skriftlig titelframställning kan framställningen även göras på en elektronisk webb-blankett på webbplatsen för den offentliga förvaltningens e-tjänster <http://www.suomi.fi> (undersidan E-tjänster och blanketter, som sökord kan användas: titel). I detta fall ska de obligatoriska blanketterna för samtycke och förbindelse att betala skatten likväl sändas till statsrådets kansli i pappersform och undertecknade. Övriga dokument sänds i elektronisk form.

När en titelframställning görs elektroniskt ska särskild omsorgsfullhet iakttas så att uppgifterna fylls i korrekt. Den som fyller i en webb-blankett ska dessutom identifiera sig i tjänsten antingen med internetbankkoder eller certifikatkort. På webbsidorna finns närmare anvisningar om e-tjänster.

5 Behandlingskedan

5.1 Utlåtanden

Efter att ha kontrollerat att framställningen formellt sett är korrekt och att den innehåller de nödvändiga dokumenten och bilagorna, sänder statsrådets kansli ut ärendet på remiss till olika myndigheter. Kansliet begär utlåtande om titelframställningen av regionförvaltningsverket och polismyndigheten i fråga (regionförvaltningsverket införskaffar polismyndighetens utlåtande), Skatteförvaltningen samt, beroende på ärendet, av andra myndigheter som anses nödvändiga (t.ex. Utbildningsstyrelsen, Institutet för hälsa och välfärd, jord- och skogsbruksministeriet eller Forststyrelsen). Vid beviljande av professors titel begärs utlåtande av kanslern vid Helsingfors universitet.

5.2 Titelnämnden

Enligt 5 § 2 mom. i titelförordningen finns vid statsrådets kansli för handläggningen av titelärenden en titelnämnd som ska lämna republikens president förslag till avgörande i titelärenden. Titelnämnden tillsätts av republikens president med stöd av 3 § 2 mom. i lagen om offentlig belöning. Enligt 6 § 1 mom. i titelförordningen är statsministern titelnämndens ordförande och nämnden har sju ledamöter. Som sekreterare fungerar en tjänsteman från statsrådets kansli.

6 Beviljandet av en titel

Republikens president fattar beslut om titlarna efter titelnämndens behandling. Statsrådets kansli meddelar per brev om det beslut som fattats till den som representerar initiativtagarna (den som i framställningen uppgetts som kontaktperson). Om titeln beviljas av presidenten, utger republikens president enligt 5 § 3 mom. i titelförordningen som expedition ett öppet brev om titeln, för vilket tas ut skatt enligt lagen om skatt för titlar (1388/2001). Det öppna brevet fås från statsrådets registratorskontor mot uppvisande av ett kvitto varav framgår att den föreskrivna skatten har erlagts. Kvittot ska uppvisas i original, och utan behörigt verifikat över att avgiften har betalats kan det öppna brevet inte överlätas.

7 Offentlighet

De beslut som republikens president fattar är offentliga och SRK informerar om dem också på sina Internetsidor (www.vnk.fi). Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) förutsätter att den berörda personen i ärenden som rör titlar får information om beslutet innan ärendet offentliggörs. Eftersom de beslut som republikens president fattar blir offentliga genast, är statsrådets kansli på grund av de praktiska orsaker som gäller tidsschemat tvunget att på förhand meddela den som berörs av ett beslut om den tidpunkt då republikens president beräknas fatta sitt beslut. På så vis kan den som så önskar be om information om beslutet direkt efter det att republikens president fattat det eller ta del av beslutet på SRK:s Internetsidor. Begäran om information kan göras hos statsrådets kansli (titelärenden) per telefon eller skriftligen och också på förhand.

8 Uppgörande av en ny framställning

Om en titel inte har beviljats är det i allmänhet tillrådligt att vänta några år på att personen samlat ytterligare meriter, innan en framställning gällande samma titel lämnas

in på nytt. Av särskilda skäl, t.ex. om viktiga motiveringar som kunnat inverka på ärendet utelämnats ur den första framställningen, kan en ny framställning göras också tidigare.

9 Skatt för titlar

Bestämmelser om skatt för titlar finns i lag. I lag bestäms om den skatt som ska betalas för sådana titlar som nämns i bilaga 1 i 2 § 2 mom. i republikens presidents förordning om titlar (381/2000). Skattebeloppet fastställs enligt den huvudsyssla som den som förlänats titeln har. För personer som arbetar inom stat, kommun eller kyrka med anställningen som huvudsyssla (eller för personer som har gått i pension från en anställning hos dessa) är skatten lägre.

Statsrådets kansli fastställer skatten för det öppna brev genom vilket titeln beviljas. Enligt Skatteförvaltningens allmänna anvisningar gällande skatter betalas skatterna på bank. De kan även betalas med självbetjäningautomater, hemterminaler eller företagskundterminaler. Närmare uppgifter om betalning av skatter fås av skatteförvaltningen.

När skatten betalas ska referensnumret på gireringsblanketten eller betalningsanvisningen alltid uppges. Referensnumret innehåller sådan information som specificerar betalningen och med hjälp av vilken betalningsmottagaren kan hänföra betalningen till betalaren.

10 Ny titel

I bilaga 1 i 2 § i titelförordningen räknas de titlar som föredras från statsrådets kansli upp. Enligt 7 § i titelförordningen kan en framställning som avses i 4 § också gälla nya titlar. I sådana fall ska betalningsförbindelsen enligt 4 § 2 mom. 2 punkten täcka den skatt som kommer att uppbäras för titeln. Om republikens president förlämnar en ny titel, fogas denna genom en ändring av förordningen också till bilaga 1 i 2 § 2 mom. i titelförordningen.

I fråga om en ny titel kan de som förbinder sig att betala skatten inte ha exakt kännedom om storleken av betalningsförbindelsen innan den förlänade nya titeln har fogats till den ovan nämnda bilagan, vars indelning i olika grupper bestämmer betalningskategorin med tanke på 2 § i lagen om skatt för titlar. De som ingår betalningsförbindelse blir i dessa fall således tvungna att binda sig till en prestation vars exakta belopp inte är känt då förbindelsen ges. Ett öppet brev om en ny titel kan således lösas ut tidigast två veckor efter det att titeln förlänats, eftersom bestämmandet av skatten genom en författningsändring och ikraftträdandet av ändringen tar en viss tid i anspråk.

11 Titlar och främmande språk

Statsrådets kansli rekommenderar att finländska titlar används endast i den finsk- eller svenskspråkiga formen, eftersom det inte finns några officiella översättningar av dessa till andra språk. Om man vill använda titlarna utomlands, bör detta ske med tillägget att det är fråga om en finländsk titel.

En del titlar har sin motsvarighet i vissa tjänstebenenämningar (t.ex. professor, undervisningsråd och överingenjör). Även om det på främmande språk finns en motsvarighet till tjänstebenenämningen, ska denna inte användas som motsvarighet till titeln.

12 Ytterligare information

Statsrådets kansli, titelärenden, kl. 9–15, tfn (09) 1602 2047 eller växeln (09) 160 01 eller (09) 578 11. Ytterligare information kan även fås per e-post på adressen arvonimiasiat@vnk.fi.

13 Publicering av anvisningarna

Dessa anvisningar är av allmän betydelse och publiceras i enlighet med 4 § 2 mom. i lagen om ministeriernas och andra statliga myndigheters föreskriftssamlingar (189/2000) i föreskriftssamlingen.

Matti Vanhanen
Statsminister

Nina Brander
Föredragande